Euroopan parlamentti
2024-2029

Ulkoasiainvaliokunta

2024/2019(DEC)

30.1.2025

LAUSUNTO

ulkoasiainvaliokunnalta

talousarvion valvontavaliokunnalle

vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin yleisen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2023, pääluokka III – Komissio ja toimeenpanovirastot
(2024/2019(DEC))

Valmistelija: Michael Gahler

PA_NonLegDec

LAUSUNTO

Ulkoasiainvaliokunta pyytää asiasta vastaavaa talousarvion valvontavaliokuntaa sisällyttämään seuraavan päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

1. ottaa huomioon kaikkialla maailmassa ympäristöön, rauhaan ja geopoliittiseen epävakauteen liittyvät ennennäkemättömät haasteet kuluvana tarkastusvuonna; katsoo näin ollen, että komission ja EUH:n keskinäistä koordinointia on vahvistettava erityisesti EUH:n puutteellisen toimintatalousarvion vuoksi; muistuttaa, että Venäjän aloitettua täysimittaisen hyökkäyksen Ukrainaan EU on antanut Ukrainalle taloudellista, humanitaarista ja sotilaallista tukea yli 88 miljardin euron arvosta; korostaa, että Ukrainalle annettavaa tukea on nopealla aikataululla lisättävä voimakkaasti ja että tilanteessa, jossa vuonna 2025 on mahdollisesti alkamassa rauhanprosessi, on edelleen tärkeää antaa sotilaallista tukea Ukrainalle ja valmistautua auttamaan maan jälleenrakentamisessa;

2. kannustaa jatkamaan Euroopan rauhanrahaston käyttöä ja vastaamaan näin kiireellisiin turvallisuushaasteisiin, jotka johtuvat Venäjän Ukrainaa vastaan käymästä hyökkäyssodasta ja Moldovan parhaillaan kohtaamista hybridiuhista; painottaa, että on tärkeää antaa kattavaa tukea selviytymiskyvyn vahvistamiseksi ja puolustuskyvyn parantamiseksi sekä torjua näihin molempiin liittyvää vakautta horjuttavaa toimintaa;

3. kehottaa komissiota varmistamaan, että Romanian kansallisaarteiden ja monien muiden jäsenvaltioiden kansallisperinnön täysimääräinen palauttaminen on esillä kaikissa mahdollisissa tulevissa toimissa, jotka liittyvät Venäjän federaatioon;

4. korostaa, että otsakkeen 4 (Globaali Eurooppa) menoja pidetään suuririskisinä, paitsi budjettitukimaksuja ja hallintomenoja, joiden osuus näistä menoista on noin 20 prosenttia; panee merkille, että suurin osa tällä alalla havaituista virheistä koski menoja, joita ei ollut aiheutunut, tukeen oikeuttamattomia kuluja ja julkisia hankintoja koskevien sääntöjen noudattamatta jättämistä;

5. korostaa, että unionin talousarviosta on edelleen tuettava rauhan ja vakauden rakentamista Lähi-idän alueelle, vihan ja fundamentalismin sekä disinformaation torjuntaa samoin kuin ihmisoikeuksien edistämistä, rankaisemattomuuden torjuntaa sekä oikeusvaltion periaatteiden, muun muassa Kansainvälisen rikostuomioistuimen (ICC) tuomioiden ja Kansainvälisen tuomioistuimen neuvoa-antavien lausuntojen, noudattamisen vahvistamista; korostaa, että vastaavasti unionin talousarvioista ei missään nimessä tule tukea toimintaa, joka toimii näitä tavoitteita vastaan; panee merkille, että Hamasin 7. lokakuuta 2023 tekemien katalien terrori-iskujen ja EU:n varojen väärinkäyttöä terrorismiin koskevien vakavien väitteiden seurauksena komissio toteutti rahoituksen uudelleentarkastelun, jossa todettiin, että tähän mennessä ei ole löydetty näyttöä siitä, että rahaa olisi ohjattu muihin kuin aiottuihin tarkoituksiin, ja että käytössä olevat suojatoimet toimivat hyvin mutta tiettyjä lisätoimenpiteitä pidettiin tarpeellisina; korostaa, että on tärkeää varmistaa EU:n varojen tehokas kohdentaminen ja hallinta niille asetettavien tavoitteiden saavuttamiseksi; muistuttaa EU:n Gazassa ja Länsirannalla rahoittamien hankkeiden tuhoamisesta, joka on edelleen ongelma, ja kehottaa tässä yhteydessä lisäämään tilivelvollisuutta ja suojatoimia;

6. kehottaa maksamaan kokonaisuudessaan kaikki rahoitussitoumukset UNRWA:lle; muistuttaa, että UNRWA on Gazan ja Länsirannan tärkein humanitaarisen avun rakenne sekä alueen keskeinen palveluntarjoaja; korostaa eteläistä naapurustoa koskevan budjettikohdan merkitystä, kun tuetaan alueen poliittisia, taloudellisia ja yhteiskunnallisia uudistuksia, ottaen huomioon, että humanitaariset tarpeet kasvavat ja että alueellisella yhteistyöllä on muita päämääriä, jotka liittyvät avun antamiseen pakolaisille, erityisesti syyrialais- ja palestiinalaispakolaisille;

7. korostaa, että EU:n on lisättävä rahoitustukea ja poliittista tukea Kansainvälisen rikostuomioistuimen toimintakyvyn vahvistamiseksi ja riippumattomuuden varmistamiseksi osana Kansainvälisen rikostuomioistuimen ja Euroopan unionin välistä yhteistyö- ja avunantosopimusta, jossa määritetään sitoutuminen kansainväliseen oikeuteen ja rankaisemattomuuden torjuntaan;

8. kehottaa komissiota käsittelemään perusteellisesti suositukset, jotka annetaan Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessa "Ohjelmasuunnittelu: Naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön väline – Globaali Eurooppa"; korostaa, että on tärkeää parantaa menetelmiä, joiden avulla rahoitusta jaetaan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluville maille, varmistaa tarkastuksia varten tarvittavien keskeisten asiakirjojen oikea-aikainen saatavuus, yksinkertaistaa menettelykehyksiä ja selventää EU-tuen vaikutuksen arviointimenetelmää[1];

9. korostaa maailman lasten äärimmäisen haavoittuvaista asemaa, erityisesti aseellisissa konflikteissa; on syvästi huolissaan kymmenistätuhansista lapsista, joihin aseelliset konfliktit vaikuttivat eri puolilla maailmaa ja jotka joutuivat kokemaan perustavanlaatuisimpien oikeuksiensa kammottavia loukkauksia vuonna 2023; kehottaa komissiota asettamaan lasten oikeudet etusijalle ulkopoliittisella asialistalla;

10. on erittäin huolissaan ehdotuksesta EU:n ulkomaanedustuksen perustavanlaatuiseksi uudelleenjärjestelyksi vähentämällä EU:n edustustojen henkilökuntaa merkittävästi yllä mainittujen budjettirajoitusten puitteissa; huomauttaa, että hyväksyttynä suunnitelma heikentää naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen (NDICI) – Globaali Eurooppa tehokkuutta;

11. moittii Euroopan komissiota Tunisian hyväksi vuonna 2023 toteutettavan erityistoimenpiteen hyväksymisestä kiireellisellä kirjallisella menettelyllä osana Tunisian kanssa vuonna 2023 allekirjoitetun kiistanalaisen yhteisymmärryspöytäkirjan täytäntöönpanoa, sillä siinä ei huomioitu Euroopan parlamentin roolia ja rikottiin NDICI – Globaali Eurooppa -asetusta (EU) 2021/947, varainhoitoasetusta ja 10. kesäkuuta 2008 tehtyä Euroopan parlamentin ja komission välistä sopimusta menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä tehdyn neuvoston päätöksen 1999/468/EY, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 2006/512/EY, soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä; muistuttaa, että ulkoasiainvaliokunnan valtuuskunnalta evättiin 13. syyskuuta 2023 pääsy Tunisiaan, mikä haittasi parlamentin mahdollisuuksia käyttää valvontavaltaansa; kehottaa Euroopan komissiota ja EUH:ta toteuttamaan kaikki tarvittavat toimet Tunisian

[1] https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2023-14/SR-2023-14_FI.pdf

viranomaisten suuntaan, jotta Euroopan parlamentti voi hoitaa lakisääteiset velvollisuutensa;

12. kehottaa komissiota tehostamaan oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen perustuvan lähestymistavan soveltamista liittymistä valmistelevasta tukivälineestä (IPA III) annettavassa rahoituksessa, jotta väline voi saavuttaa tarkoituksensa ja tehokkaasti valmistella liittymisneuvotteluja käyviä valtioita täyttämään EU:n jäsenvaltioksi pääsemiselle asetetut ehdot; kehottaa jälleen komissiota panemaan täytäntöön Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessa 1/2022 esitetyt suositukset, jotta varmistetaan, että EU:n rahoitustuella tuetaan tehokkaasti oikeusvaltioperiaatteen toteutumista Länsi-Balkanilla, erityisesti laatimalla suuntaviivat mukauttamista ja ehtoja koskevien IPA III -välineen säännösten soveltamisesta;

13. muistuttaa naisten oikeuksien ja hlbtiq+ -oikeuksien kehnosta tilanteesta monissa maailman kolkissa; painottaa, että on erittäin tärkeää parantaa näiden oikeuksien suojelua ja varmistaa, että EU:n varoilla ja politiikoilla edistetään aktiivisesti sukupuolten tasa-arvoa, torjutaan syrjintää ja puolustetaan hlbtiq+ -henkilöiden oikeuksia;

14. kehottaa komissiota varmistamaan, että palestiinalaishallinto poistaa välittömästi kaiken oppimateriaalin ja -sisällön, joka ei täytä Unescon standardeja ja joka kannustaa erityisesti antisemitismiin, väkivaltaan ja vihapuheeseen ja jossa ihannoidaan terrorismia;

15. on huolestunut erityiskertomuksen ”EU:n Afrikka-hätärahasto: tuki jäi kohdentamattomaksi uusista lähestymistavoista huolimatta” päätelmistä, joissa korostetaan sitä, ettei Euroopan unionin Afrikka-hätärahastossa keskitytä riittävästi epävakauden, pakkomuuton ja sääntelemättömän muuttoliikkeen perimmäisten syiden ehkäisemiseen, ja ennen kaikkea pitää erittäin huolestuttavana, ettei ihmisoikeuksiin kohdistuvia riskejä ole torjuttu kattavasti; muistuttaa Euroopan komissiota, että Euroopan parlamentti on huolestunut väitetyistä ihmisoikeusloukkauksista muuttoliikkeen hallinnan yhteydessä ja Euroopan komission halukkuudesta ulkoistaa EU:n ulkorajojen valvonta naapurivaltioille, kuten Tunisialle tai Libyalle;

16. kehottaa komissiota luomaan selkeän ja avoimen vastuuvelvollisuusmekanismin Global Gateway -strategian täytäntöönpanemiseksi ja esittämään selkeät perustelut kehitysrahoituksen käytölle Global Gateway -strategian mukaisissa hankkeissa ja osoittamaan sen yhtäläiset hyödyt edunsaajamaiden julkisille ja yksityisille sektoreille;

17. toteaa, että kansalaisjärjestöillä on monenlaisia rooleja; muistuttaa, että EU on sitoutunut tukemaan kansalaisjärjestöjä kaikentyyppisten ulkoisen toiminnan välineiden ja ohjelmien avulla sekä kaikilla yhteistyöaloilla, muun muassa hyödyntämällä joustavaa ja räätälöityä rahoitustapaa kaikenlaisten kansalaisjärjestöjen tukemiseksi; kehottaa komissiota ottamaan kansalaisjärjestöjä järjestelmällisemmin mukaan Global Gateway- ja Team Europe -aloitteisiin;

18. pitää vaalitarkkailuvaltuuskuntaa käytännöllisenä ja tehokkaana ulkopolitiikan välineenä, joka on jatkossakin keskeinen osa EU:n toteuttamia demokratian tukitoimia ja strategioita; kehottaa EU:ta varmistamaan riittävät resurssit EU:n

vaalitarkkailuvaltuuskunnille ja mahdollisesti laajentamaan niiden toimintaa myös ehdokas- ja naapurimaissa järjestettäviin vaaleihin;

19. pitää valitettavana, että vuosien 2021–2027 monivuotisessa rahoituskehyksessä YUTP:n määrärahoja YTPP-siviilioperaatioihin on lisätty vain marginaalisesti vuosien 2014–2020 monivuotisesta rahoituskehyksestä (lähtötaso noin 350 miljoonaa euroa vuodessa), vaikka operaatioiden määrä ja tehtävät ovat lisääntyneet, turvallisuusympäristö on muuttunut haastavammaksi, operaatioiden kustannukset ovat kasvaneet, inflaatio on kiihtynyt ja sopimussuhteisen henkilöstön määrä on kasvanut, mikä rajoittaa mahdollisuuksia laajentaa nykyisten operaatioiden toimeksiantoja tai mahdollisesti perustaa uusia operaatioita kiireellisiin turvallisuustarpeisiin vastaamiseksi; kehottaa lisäämään merkittävästi YUTP:n talousarvioon myönnettävää rahoitusta ja varmistamaan samalla YTPP:n siviilioperaatioille osoitettujen varojen tehokkaan käytön, jotta varmistetaan, että niiden avulla voidaan vastata tosiasiallisesti kriisitilanteisiin ja ennakoimattomiin tapahtumiin, ja selvittämään aktiivisesti tapaukset, joissa täydentäviä hankkeita ja ohjelmia voitaisiin rahoittaa muista asiaankuuluvista EU:n määrärahoista ja varmistaa näin moitteeton varainhoito ja nykyisten resurssien huolellinen priorisointi; kehottaa myös muuttamaan YUTP:n talousarvion rakennetta ja luomaan yhden budjettikohdan kutakin YTPP:n siviilioperaatiota kohden, jotta voidaan parantaa valvontaa ja lisätä avoimuutta;

20. korostaa, että maailmanlaajuisten geopoliittisten haasteiden ja kriisien lisääntyessä EU:n on voitava luottaa tarvittavaan ensi käden tietoon rajojensa ulkopuolella ilmenevistä maailmanlaajuisista ongelmista; kehottaa tässä yhteydessä vahvistamaan EU:n tiedusteluanalyysikeskusta, EUH:n kriisinhallintakeskusta ja Euroopan unionin satelliittikeskusta lisäämällä niiden henkilöstöä ja taloudellisia resursseja sekä valmiuksia; pitää tärkeänä, että EU lisää investointejaan julkisuus- ja kulttuuridiplomatiaan ja viestintätoimiin, erityisesti aktiivisissa suhteissa autoritaarisiin ja epäliberaaleihin hallintoihin; korostaa siksi tarvetta osoittaa tarvittavat resurssit EUH:n strategisen viestinnän ja ennakoinnin jaostolle; korostaa EUH:n ja komission toimia disinformaation ja ulkomaisen sekaantumisen torjumiseksi ja pitää myönteisenä ilmoitusta strategisen viestinnän ja tiedonmanipuloinnin torjunnan työryhmän perustamisesta viestinnän pääosastoon; korostaa tarvetta varmistaa EUH:lle ja komissiolle riittävät resurssit tässä suhteessa;

21. muistuttaa, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 11 artiklan 2 kohdan nojalla EU:n toimielinten on käytävä avointa ja jäsenneltyä vuoropuhelua kansalaisjärjestöjen ja etujärjestöjen kanssa; korostaa tässä yhteydessä, että kansalaisten osallistuminen voidaan varmistaa hyvin toteutetun rakenteellisen rahoituksen avulla; painottaa, että ilman rakenteellista rahoitusta kansalaiset eivät kykenisi saamaan ääntään kuuluviin EU:n tasolla heitä edustavien järjestöjen kautta eivätkä käymään säännöllistä vuoropuhelua EU:n toimielinten kanssa ja osallistumaan siten demokraattiseen päätöksentekoon ja avoimeen ja kattavaan vuoropuheluun, millä varmistetaan, että erilaiset mielipiteet ja ongelmat otetaan huomioon ja että yleinen etu pääsee esille siinä missä kaupalliset edutkin; korostaa, että kansalaisjärjestöt seuraavat EU:n toimintapolitiikkojen ja lainsäädännön täytäntöönpanoa sekä EU:n varojen käyttöä ja toimivat vallan vahtikoirina demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen aloilla; muistuttaa komission poliittisissa suuntaviivoissaan antamasta sitoumuksesta tiivistää yhteistyötä sellaisten kansalaisjärjestöjen kanssa, joilla on asiantuntemusta ja

tärkeä rooli ihmisoikeuksien puolustamisessa, muun muassa kolmansissa maissa; korostaa tässä yhteydessä, että vaikka komissio ei saisi vaatia kansalaisjärjestöiltä tiettyjen toimien harjoittamista tai tiettyjen kantojen tai toimien kannattamista, on silti olennaisen tärkeää, että kansalaisjärjestöt voivat EU:n rahoituksen ansiosta osallistua SEU-sopimuksen 11 artiklassa tarkoitettuun avoimeen ja jäsenneltyyn vuoropuheluun EU:n toimielinten kanssa vaikuttamistoimien, mielenosoitusten tai oikeustoimien kaltaisilla toimilla, ja että ne pysyvät tukikelpoisina asiaan liittyvissä rahoitusohjelmissa ja että niillä on saatavillaan riittävästi näihin tarkoituksiin liittyvää rahoitusta.

LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT, JOILTA VALMISTELIJA ON SAANUT TIETOJA

Valmistelija ilmoittaa yksinomaisella vastuullaan, ettei hän ole saanut tietoja miltään yhteisöltä tai henkilöltä, joka olisi mainittava tässä liitteessä työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti.

TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA

Hyväksytty (pvä)	30.1.2025
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 52 –: 20 0: 2
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Mika Aaltola, Lucia Annunziata, Petras Auštrevičius, Jordan Bardella, Dan Barna, Wouter Beke, Robert Biedroń, Ioan-Rareş Bogdan, Marc Botenga, Grzegorz Braun, Sebastião Bugalho, Danilo Della Valle, Özlem Demirel, Elio Di Rupo, Michael Gahler, Geadis Geadi, Giorgos Georgiou, Raphaël Glucksmann, Bernard Guetta, Rima Hassan, Rasa Juknevičienė, Sandra Kalniete, Łukasz Kohut, Rihards Kols, Andrey Kovatchev, Vilis Krištopans, Nathalie Loiseau, Claudiu Manda, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Arkadiusz Mularczyk, Leoluca Orlando, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Andreas Schieder, Alexander Sell, Villy Søvndal, Davor Ivo Stier, Sebastiaan Stöteler, Stanislav Stoyanov, Marie-Agnes Strack-Zimmermann, Michał Szczerba, António Tânger Corrêa, Marta Temido, Cristian Terheş, Riho Terras, Hermann Tertsch, Pierre-Romain Thionnet, Sebastian Tynkkynen, Reinier Van Lanschot, Roberto Vannacci, Hilde Vautmans, Harald Vilimsky, Željana Zovko
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Jaume Asens Llodrà, Malik Azmani, Engin Eroglu, Sandra Gómez López, Evin Incir, András László, Ana Catarina Mendes, Hans Neuhoff, Nicolás Pascual de la Parte, Chloé Ridel, Tineke Strik, Şerban Dimitrie Sturdza, Ingeborg Ter Laak, Matej Tonin, Ivaylo Valchev, Isabel Wiseler-Lima
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (216 art. 7 kohta)	Catarina Vieira

LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA

52	+
ECR	Rihards Kols, Arkadiusz Mularczyk, Cristian Terheş, Ivaylo Valchev
PPE	Mika Aaltola, Wouter Beke, Ioan-Rareş Bogdan, Sebastião Bugalho, Michael Gahler, Sandra Kalniete, Łukasz Kohut, Andrey Kovatchev, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Nicolás Pascual de la Parte, Davor Ivo Stier, Michał Szczerba, Ingeborg Ter Laak, Riho Terras, Matej Tonin, Isabel Wiseler-Lima, Željana Zovko
Renew	Petras Auštrevičius, Malik Azmani, Dan Barna, Engin Eroglu, Bernard Guetta, Nathalie Loiseau, Marie-Agnes Strack-Zimmermann, Hilde Vautmans
S&D	Lucia Annunziata, Robert Biedroń, Elio Di Rupo, Raphaël Glucksmann, Sandra Gómez López, Evin Incir, Claudiu Manda, Ana Catarina Mendes, Sven Mikser, Tonino Picula, Thijs Reuten, Chloé Ridel, Nacho Sánchez Amor, Andreas Schieder, Marta Temido
Verts/ALE	Jaume Asens Llodrà, Leoluca Orlando, Villy Søvndal, Tineke Strik, Reinier Van Lanschot, Catarina Vieira

20	-
ECR	Geadis Geadi
ESN	Hans Neuhoff, Alexander Sell, Stanislav Stoyanov
NI	Grzegorz Braun, Kostas Papadakis
PfE	Jordan Bardella, Vilis Krištopans, András László, Sebastiaan Stöteler, António Tânger Corrêa, Hermann Tertsch, Pierre-Romain Thionnet, Roberto Vannacci, Harald Vilimsky
The Left	Marc Botenga, Danilo Della Valle, Özlem Demirel, Giorgos Georgiou, Rima Hassan

2	0
ECR	Şerban Dimitrie Sturdza, Sebastian Tynkkynen

Symbolien selitys:
+ : puolesta
- : vastaan
0 : tyhjää